

कथा: मेटाफोरे

आमा कति बेला खाने?
भोक लाग्यो तँलाई? एकछीन कुर्न। बा तल
ओर्लनु भाछ। फर्केर आउनु हन्छ अनि
खँउला। अमाको उत्तरलाई टाउको
हल्लाउदै समर्थन गरे।
मेरो घर डाँडाको टुप्पोमा छ। मेरो
अँगनबाट तलको सदरमुकमाम देखीन्छ।
सदरमुकाम छिर्नु अघी भैरब काजीको घर
पछे। एक दुई बर्ष मात्र भयो होला दुई छोरी
सहित उनि हाम्रो गाँउमा बसाँई सरेका।
राजधानी बाट आएका हन् उनि। उनका दुई
छोरीहरु छन्। बा लाई कहिले काँही पैचो
दिने र बाले पनि पैचो लिने उनी मात्रै हुन्।
किन हो कुन्नी उनि हामि लाई मन
पराउँछन्।
"कान्छा तैले खाईस? " पछाडीबाट आएको
प्रश्नले म झस्कीएँ।
छैन बा। बालाईनै कुरेको। भोक लागी सक्यो
अब खानु पछे।
पुरानो कोटको भित्री खल्तीबाट पैसा झिक्दै,
"ठुलो गोरु बेचीदिँएँ। यो बाट अलिकती
काजीको रिन चुक्ता गर्नु पछे।" पैसा गन्दै
बा भन्न थाल्नु भयो।
बाको बाक्य झर्न नपाँउदै मैले सोधे। बा म
काजीको पैसा लगिदीउँ?

"नखाई जान्छस्? " बा को प्रश्नको उत्तर
नदीई पैसा लिएर तल ओर्ले।
सर यो पैसा बाले पठाउनु भाको।काजीको
हातमा पैसा थमाउदै आउनुको कारण बताए।
ल ठिक छ। बा लाई धन्यवाद भनिदीनु।
पैसा अगाडीको टेबलमा राख्दै काजीले खुसी
ब्यक्त गरे।
सरलाई एउटा प्रश्न गरूँ? अनकनाउदै मैले
प्रश्न गरे।
"हुन्छ भैहाल्छनी... किन अपठेरो मान्छौ
कान्छा? " काजी कुर्सी बाट तन्कदै मेरो
प्रश्न को प्रतिक्रिया गरे।
सर संधै लेखनमा नै ब्यस्त हुनुहुन्छ। के
लेख्नु हुन्छ सर? नजीकैको ठुलो दुंगोमा आड
लगाउदै मैले सोधे।
"म कसरी बुझाउ तिमिलाई कान्छा। म
साहीत्यमा रुची राख्छु। मेरो सिर्जना पनी
साहीत्यमै हुन्छ।"
सर साहित्यले के गर्छ? म अझ उत्सुक भए।
भैरब काजी केहीबेर सोचमा परे।
"कान्छा, हुनत साहीत्यले चंद्रमा मा यान
पुर्याउन सक्दैन। त्यस्को लागी बिज्ञान नै
चाहीन्छ। नत साहित्यले कुनै रोग नै निको
पार्न सक्छ। तर, साहीत्यले मनमा आनन्द
मिल्छ। साहीत्यले अरुको प्रसंसा पनि गर्न

मदत गर्छे।" निकै बेर गमेर भैरब काजीले मलाई संझाउने प्रयास गरे।

सर अरुको प्रसंसा कसरी गर्ने? कुरा पुरा हुन नदीकनै फेरी प्रश्न राँखे।

मेरो प्रश्नमा संकोचता पाएर होस वा उत्सुकता - भैरब काजीले ठट्ट्याली गर्दै भने, "के हो कान्छा? प्रेममा फस्यौकी के हो? त्यस्तो केही हैन सर। म बिज्ञानमा रुची खाख्ने मान्छे साहित्यले कसरी अरुको प्रसंसा गर्छ भनी जान्न खोजेको मात्रै हो। मैले अनकनाउदै उत्तर दिएँ।

"साहित्यले भावना ल्याउँछ।" अलि भाबुक श्वरमा काजीले निरन्तरता दिए।

भावना के हो सर?

"भावना अरु प्रती गर्ने सद्भाव हो। प्रेम र श्नेह हो। अरुलाई बुझ्ने प्रयास हो।" काजी गम्भीर हुदै गए। कसरी हो कुनी मेरो सानो दिमागले नभ्याउने अडकल राखेछन् उनले - थप उदाहरण दिदै भने।

"मानौ तिमिले एउटा राम्री युवतीलाई मन परायौ। तिमिले उस्लाई प्रसंसा गर्न "तिमी चन्द्रमा जस्तै छ्यौ" भन्यौ। त्यो साहित्य हो।" सर? के साहित्य सबैलाई मन पर्छ र?

"अहँ! पर्छ भन्ने छैन।" नजीकै जेठी छोरीको आगमन महसुस गर्दै भैरब काजीले थपे।

"हेरन, यो मेरो जेठी छोरी लक्ष्मी पनी कलेजमा भौतिक सास्त्र पढ्दै छे। यस्को लागी साहित्य रुचीहीन बिसय हो।किनकी, विज्ञानमा मात्रै बिश्वास गर्ने उनिहरुको लागी

चन्द्रमा एउटा कठोर निर्दयी भौगोलिक अबस्था हो। उनिहरुलाई चन्द्रमाको बयान साहित्यमा हैन बिज्ञानमा गरेको मन पर्छ। त्यस्तो बयानलाई लिटरल भासा भनिन्छ।" सर मैले एउटा कविता लेखेको छु। म सरलाई सुनाउँ? खल्तीबाट एउटा पाँना झिक्दै सोधेँ।

"अहो! एकदम राम्रो सुनाउ सुनाउ।" मलाई प्रेरीत गर्दै बस्नेत काँन्छाले सुन्न तयार भएको संकेत गरे।

तिमी आफैमा सुनौलो जुन हो, चन्द्रमा किन मलाई चाईन्छ।

तिमी संग यही कवितामै चन्द्रमा छुन पुगौंला।।

तिमी एउटा शितल छहारी हो, बरपिपल किन मलाई चाहीन्छ।

साथ दिने बाचा भए तिम्रो घुम्टोमा नै लुकाँला।।

यतीनै हो सर। कस्तो छ सर? संकोच मान्दै जिज्ञासा राखेँ।

"तिम्रो लेखनको सुरुआत राम्रो छ। तिमिले कबितामा पोखेका शब्द र भावना मेटाफोरे हो। थप अभ्यास गर्दै जाउ।" काजीले बुझाउँदै गए। "एउटा कुरा संझकि - कविता कबिको लागी मात्र हैन- कविता उस्को लागी पनि हो जस्को लागी एउटा कवि कविता लेख्दछ।"

"तर सर, त्यसो भए कबितालाई बिज्ञानको भाशामा कसरी लेख्ने?" लक्ष्मीको तर्फ संकेत गर्दै अन्तीम प्रश्न राखे र उत्तरको आशा नराखी उकालो फर्के।